

забезпечення фізичного та емоційного розвитку особистості (особливо необхідна у ранньому віці дитини); функція впливу на формування психологічної статі дітей (саме у сім'ї відбувається незворотній процес статевої типізації, участь родини у ньому вкрай важлива); функція розумового розвитку дитини (освітній рівень цілої сім'ї, її пріоритетні інтереси впливають на розумовий розвиток дитини); оволодіння людиною соціальними нормами (сім'я здійснює колосальний вплив на формування набору соціальних норм, уявлень та стереотипів у людини); формування фундаментальних ціннісних орієнтацій у дитини (ця функція перекликається з попередньою і має вагомий вплив на життя людини в цілому, особливо у період дитинства та юнацтва, визначає сфери життя, способи вирішення проблем); функція соціального розвитку індивіда (важливі емоційні та психологічні реакції на дитину та її поведінку у складних життєвих ситуаціях, поводження під час адаптації до нових умов життя всіма членами сім'ї) [7].

Таким чином, можемо відзначити, що соціалізуючі функції обов'язково варто враховувати при конфлікті. Адже, якщо він не вирішується, він впливає саме на здатність сім'ї бути первинним інститутом соціалізації для дітей, які в ній навчаються та для самого подружжя. Саме тому, соціальному працівникові при роботі з конфліктною сім'єю варто звертати увагу на виконання цією сім'єю своїх соціалізуючих функцій.

Конфліктна сім'я – це сім'я, в якій існують та постійно виникають такі сфери комунікації між членами сім'ї, де їхній світогляд, набір ціннісних орієнтирів, поглядів, традиції виховання та соціально-психологічні особливості призводять до частих суперечок, конфліктних ситуацій, породжуючи тривалі негативні стани та переживання. Однак шлюб може довго існувати завдяки іншим факторам, які його утримують, також завдяки компромісам, поступкам, пристосуванню одного члена сім'ї до іншого.

Конфліктна сім'я має критерії, за якими ми можемо її визначити: має затяжні конфлікти; присутній фоновий стан напруги у взаємовідносинах; присутня суперечливість вербальної і невербальної комунікації; наявна спотворена або замаскована комунікація між окремими членами сім'ї.

Висновки. Отже, аналіз соціальної характеристики сімейних конфліктів дозволив визначити, що цей вид конфліктів є необхідним етапом побудови сімейних взаємостосунків. Оскільки сімейні конфлікти характеризуються високим рівнем емоційності при їх вирішенні та можуть призвести до негативних наслідків, таких як розлучення, вбачаємо необхідність в організації якісної профілактичної роботи, спрямованої на їх мирне вирішення.

Список використаних джерел

1. Пірен М. І. Конфліктологія: підручник. Київ: МАУП, 2003. 360 с.
2. Гришина Н.В. Психологія конфлікту. Санкт-Петербург: Питер, 2009. 544 с.
3. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: Курс лекцій : К.: МАУП, 2001. 96 с.
4. Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: навчальний посібник : Київ: Центр навчальної літератури, 2005. С. 106-113.
5. Андреева Т.В. Сімейна психологія: навчальна допомога. М., 2010. 244 с.
6. Гуменюк Л.Й. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 564 с.

Науковий керівник: к.п.н. Матвійчук М.М.

Волик А. В.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

«РІВНИЙ – РІВНОМУ» ЯК МЕТОД СОЦІАЛЬНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Актуальність дослідження. В сучасному світі постраждалих від торгівлі людьми вкрай тяжко виявити адже через низьку поінформованість не всі розуміють, що стали жертвами торгівців «живим товаром». Здебільшого в групі ризику знаходиться учнівська та студентська

молодь. Саме цю цільову групу найчастіше залучають до розповсюдження наркотиків, до участі в військових діях різних країн світу, до трудової праці під загрозою будь-якого покарання та ін. Недостатня профілактична робота, замовчування проблеми у ЗМІ сприяє збільшенню кількості втягнення молоді в ситуацію експлуатації.

Аналіз останніх досліджень. Особливості впровадження принципу «Рівний – рівному» в закладах загальної середньої освіти досліджено в працях Л. І. Гриценко, О. О. Безносюк. Впровадження методу «Рівний - рівному» з формування здорового способу життя розкрито в роботах Н. Сушик, Т. П. Авельцовой, О. В. Безпалько, Ж. В. Савич, О. А. Голоцван. Підготовку іахівців соціальної сфери до профілактики торгівлі людьми проаналізовано Н. Барановой, Л. Бродської, Г. Ковальчук, Г. Федосовой. Проте, аналіз наукової літератури свідчить, що недостатньо приділено уваги використанню методу «Рівний - рівному» в соціальній профілактиці щодо торгівлі людьми.

Метою дослідження є аналіз методу «Рівний-рівному» в соціальній профілактиці торгівлі людьми..

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні в Україні проводиться безліч реформ для покращення рівня життя населення і одна з таких - це реформа децентралізації. Одним із завдань якої є збільшення ролі місцевого самоврядування в соціальному захисті населення кожної окремо взятої територіальної громади.

Одним із головних завдань якої є здійснення соціальної профілактики торгівлі людьми серед молоді. І так як молодь є групою ризику, то першочергово соціальна профілактика повинна бути орієнтована на дану категорію населення. А отже важливо передати достовірну і значущу інформацію про масштаби, основні причини та наслідки торгівлі людьми, групи ризику; нормативно-правову базу з даного явища в неформальній формі спілкування за методом «Рівний – рівному» [2].

Технологію освіти за методом рівний – рівному поділяють на технологію навчання і технологію впровадження.

Технологія навчання орієнтується на підвищення рівня знань, умінь і навичок щодо протидії торгівлі людьми. Курс занять базується на лекціях, бесідах, рольових іграх, ситуаційних вправах тощо. Під час занять молодь не лише опанує інформацію про протидію торгівлі людьми, але й оволодіє інтерактивними технологіями (тренінги, ігри, вистави та ін.)

Даний метод дозволяє ефективніше донести інформацію до своїх однолітків про масштаби і актуальність проблеми торгівлі людьми, оскільки однолітки краще розуміють один одного, використовуючи сленгову мову; рівні у взаєминах; мають подібний внутрішній світ.

Технологія впровадження - це передача знань, поширення інформації про торгівлю людьми в середовищі рівних за віковою ознакою [3].

Під час превентивного навчання бажано задіювати такі форми роботи: бесіди «Люди не товар», «Рабство чи існує воно сьогодні», «Що таке торгівля людьми і чому вона продовжує існувати»; квести «Світ без рабства»; інформаційні повідомлення «Торгівля людьми, що варто знати кожному», дискусії «Моє життя свобода», мозковий штурм, метод кейсів «Чи можна віднести цей випадок до торгівлі людьми? », перегляд відеофільмів з подальшим обговоренням «Станція призначення - життя», «Небезпечна гра», «Правда про торгівлю людьми», виготовлення колажів та плакатів «Туристична подорож за кордон», «Моє безпечне працевлаштування». До організації заходів також важливо долучити психологів, соціальних працівників, працівників поліції.

Проте, метод «Рівний - рівному» має й свої недоліки адже категорія молоді відповідно до Закону України “Про охорону здоров’я” – це особи до 18 років, а згідно до Закону України “Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні” молодь визначена віком від 14 до 35 років.

Якщо розглядати вікову періодизацію то кожен період життя має свої особливості розвитку. Тож при підготовці інструкторів важливо врахувати основи складності підліткового віку та психологічні особливості.

Варто звернути увагу й на те, що молоді люди не мають достатнього досвіду у вирішенні певних питань або й навіть надати повноцінну інформацію “групам ризику”. Тому ефективніше залучити осіб, що постраждали від торгівлі людьми і мають позитивний досвід виходу з даної ситуації.

Отже, фахівці в територіальних громадах повинні проводити соціальну профілактику молоді з використанням методу “Рівний – рівному”, який широко розповсюджений у просвітницькій роботі, сутність якого полягає у наданні та поширенні достовірної інформації шляхом довірливого спілкування серед даної вікової категорії у межах неформальної комунікації.

Список використаних джерел

1. Безносок О. О. Використання методу «Рівний - рівному» у роботі соціального педагога / О. О. Безносок. // Вісник Черкаського ун-ту. – 2011. – Вип. 203. – Ч. I. – Серія «Педагогічні науки», – С. 20-23.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: монографія у 2 кн. / І. Д. Бех. – Київ: Либідь, 2003. – Кн. I: Особистісно орієнтований підхід: теоретико - технологічні засади. – 280 с.
3. Оржеховська В. М. Перевентивна педагогіка: навч. посібник/ В. М. Оржеховська, О. І. Пилипенко. – Черкаси: Вид. Чабаненко Ю., 2007. – 282 с.

Науковий керівник: доктор філософських наук, доцент О. Г. Коломієць

Карауланова К. В.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ФОРМИ ТА МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ

Актуальність теми дослідження. В Україні загострюються проблеми людей похилого віку як вразливої категорії населення: спостерігається зниження рівня пенсійного забезпечення у зв'язку з інфляцією, зміни у трудовій діяльності, соціальному статусі, соціально-побутових умовах проживання та ін.

З розвитком соціальної сфери набувають актуальності проблеми підтримки людей похилого віку, пошук нових підходів до надання соціальних послуг цій категорії населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Процеси старіння як міждисциплінарний феномен досліджуються філософами, соціологами, психологами, біологами, медиками.

Особливості соціальної роботи з людьми похилого віку вивчали І. Зверева, Л. Шайдукова, Л. Тюття, В. Шахрай, Н. Шевчук, Є. Холостова та ін. А. Капською, М. Лукашевичем, Л. Овчаровою, Т. Семигіною та ін. досліджені напрями та завдання соціальної роботи з людьми похилого віку. Н. Басовим, Х. Порсевою, В. Фокінім, Н. Шмельовою та ін. розроблені технології соціальної, соціально-психологічної та соціально-педагогічної допомоги таким людям. Особливості навчання волонтерів для роботи з цією категорією розкриті у працях І. Артеменко.

Проте недостатньо вивченими залишаються форми і методи соціальної роботи з людьми похилого віку.

Мета дослідження: аналіз особливостей форм та методів соціальної роботи з людьми похилого віку.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Важливими напрямом реалізації соціальної політики України щодо людей похилого віку є сфера розвитку соціальних послуг. Соціальна робота з людьми похилого віку на сучасному етапі здійснюється з урахуванням положень Стратегії державної політики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року, яка сприяє створенню умов для здорового старіння й активного довголіття. Стратегія передбачає підтримку людей похилого віку, їх інтеграцію у суспільство, захист їх прав, підвищення якості життя.

Стратегічне завдання соціальної політики та соціальної роботи в Україні стосовно людей похилого віку є не тільки поліпшення матеріального становища, а й створення умов для